

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ

การคลังพัสดุนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการกระจายวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดกำไร หรือค่าใช้จ่ายแก่ธุรกิจ เพื่อความสำเร็จในกระบวนการผลิตและการควบคุมพัสดุดังนั้น ต้องการการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในคลังพัสดุ และรวมถึงค่าใช้จ่ายที่ต่ำด้วย การที่กระบวนการผลิต และการควบคุมพัสดุดังกล่าวจะสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของจำนวนรายการพัสดุต่างๆ ในคลังพัสดุ ถ้าข้อมูลในส่วนนี้ไม่มีความถูกต้อง การตัดสินใจต่างๆ ที่ใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นพื้นฐานก็จะผิดพลาดตามไปด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การขาดแคลนพัสดุ หรือการที่มีพัสดุในคลังพัสดุเป็นจำนวนมากเกินความต้องการ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงจากความผิดพลาดเหล่านี้ จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบพัสดุดังกล่าวจำนวนรายการพัสดุที่มีอยู่จริงในคลังพัสดุตรงกับข้อมูลที่บันทึกไว้หรือไม่

เงินเป็นจำนวนมากต้องสูญหายไปเนื่องจากไม่ทราบว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้นในคลังพัสดุ พาสุดต่างๆ มีค่าอยู่ในตัวเอง รวมไปถึงพื้นที่ที่ใช้วางพัสดุนั้นๆ ต่างก็สามารถแปลงค่าเป็นตัวเงินได้ ในสภาพความเป็นจริงพัสดุถูกเนี่ยยวรั้งไว้ในกระบวนการต่างๆ ก่อนที่จะไปถึงจุดหมายปลายทางไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นก็ตาม สิ่งเหล่านี้ต่างก็สร้างค่าใช้จ่ายให้เกิดขึ้น แต่ไม่ได้เพิ่มราคาให้กับพัสดุนั้นๆ ถ้าพัสดุเหล่านั้นสามารถเคลื่อนที่ได้เร็วขึ้นก็จะลดค่าใช้จ่ายลงได้

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก และเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เทคโนโลยีต่างๆ ก้าวหน้าขึ้นทำให้โลกแคบลง ส่งผลให้การแข่งขันในปัจจุบันรุนแรงขึ้น องค์กรต่างๆ จำต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้อยู่รอด ดังนั้นจึงควรรู้ถึงสถานภาพ ความสามารถของตนเอง เพื่อการปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการนำเกณฑ์วัดต่างๆ มาใช้ในการวัดผลของการปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อที่จะได้รับทราบถึงปัญหา สิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างทันท่วงที โดยการที่จะนำเกณฑ์วัดใดๆ มาใช้งานได้จะต้องทราบถึงลักษณะเฉพาะ, หน้าที่รับผิดชอบหลัก ตลอดจนเป้าหมายของหน่วยงานนั้นๆ เสียก่อน จึงจะสามารถเลือกใช้เกณฑ์วัดได้ตรงกับความต้องการ และให้ผลที่ดีได้

คลังพัสดุจัดเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินงาน ดังนั้นหากรู้ถึงประสิทธิภาพ ความสามารถในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ตลอดจนลักษณะเฉพาะของกิจกรรมต่างๆ ในระบบคลังพัสดุจะเป็น

การนำไปสู่การจัดการที่ดี ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบงานคลังพัสดุ, ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง, การตัดสินใจต่างๆ มีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยรวมให้ค่าใช้จ่ายขององค์กรลดลง

ปัจจุบันจะพบว่าองค์กรต่างๆ ได้พากันปรับปรุงระบบงานของตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หากแต่ไม่ได้มีการปรับปรุงคลังพัสดุอย่างเป็นระบบ งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นตัวช่วยสนับสนุน และเป็นพื้นฐานในการนำข้อมูลของคลังพัสดุที่มีอยู่ไปใช้ในการปรับปรุงได้สะดวกยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จัดทำระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษากิจกรรมของคลังพัสดุ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะคลังพัสดุที่เป็นอาคาร
2. ศึกษารายละเอียดของกิจกรรมคลังพัสดุในหัวข้อต่อไปนี้
 - การรับพัสดุ (Receiving)
 - การนำพัสดุลงจากพาหนะ (Unloading)
 - การตรวจสอบสภาพ และปริมาณของพัสดุ
 - การระบุประเภทของพัสดุ (Identification)
 - การเคลื่อนย้ายพัสดุไปยังที่จัดเก็บ (Put away)
 - การจัดเก็บพัสดุ (Storage)
 - สถานที่จัดเก็บพัสดุ (Stock location)
 - การระบุตำแหน่งที่เก็บพัสดุ (Storage location address)
 - การหยิบพัสดุตามใบสั่ง (Order picking)
 - วิธีการหยิบพัสดุ (Order pick method)
 - ระบบการจัดการการหยิบพัสดุ
 - รูปแบบเส้นทางการหยิบพัสดุ (Order picker routing patterns)
 - การบรรจุหีบห่อ (Packing)
 - การกองพัสดุ (Staging)
 - การนำพัสดุนขึ้นพาหนะและจัดส่งออกจากคลัง (Loading and Shipping)
 - การตรวจนับพัสดุ (Physical inventory)
 - การรายงาน (Reporting)

โดยการศึกษารายละเอียดนี้จะเป็นการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของคลังพัสดุเพื่อวัดผลการปฏิบัติงาน ไม่เกี่ยวข้องกับการออกแบบคลังพัสดุแต่อย่างใด

3. ศึกษาหลักเกณฑ์วัดผลการปฏิบัติงานที่มีอยู่แล้ว และนำมาประยุกต์ใช้

โดยจะมีการออกแบบเอกสาร ซึ่งจะเป็นแบบฟอร์มในการรวบรวมข้อมูลของคลังพัสดุ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักคือ

1. Physical เช่น ความกว้าง, ยาว หรือสูงของชั้นวาง
 2. Operation เช่น กิจกรรมต่างๆ ในคลังพัสดุ, ชนิดของพัสดุที่จัดเก็บ
 3. Information เช่น เอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานคลังพัสดุ
4. นำเสนอในรูปแบบของข้อมูลสถิติ
 5. ไม่รวมระบบรักษาความปลอดภัย, การดูแลรักษาความสะอาด และการบำรุงรักษาต่างๆ

1.4 แนวทางการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยขั้นนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอนหลักคือ

1. ศึกษาระบบกิจกรรมในคลังพัสดุ
2. ศึกษาหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุ และนำมาประยุกต์ใช้
3. จัดทำแบบฟอร์มเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลของคลังพัสดุ
4. ข้อมูลสถิติ
5. สรุปผลการวิจัย

โดยในแต่ละขั้นตอนสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

1.4.1 ศึกษาระบบกิจกรรมในคลังพัสดุ

เป็นการศึกษาถึงรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ ในระบบคลังพัสดุซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้ที่ได้กล่าวไว้ในขอบเขตของการวิจัย

โดยจะทำการศึกษาว่าในแต่ละกิจกรรมเหล่านี้ เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานคืออะไร เพื่อใช้ในการทบทวนหลักการวัดผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้งาน และจัดทำระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงลักษณะกิจกรรมที่เป็นอยู่ของคลังพัสดุต่อไป

1.4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุ และนำมาประยุกต์ใช้

เพื่อให้การดำเนินงานในคลังพัสดุมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดที่จะใช้เป็นตัววัดเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้สามารถทราบ เข้าใจถึงผลการดำเนินงาน และทำการประเมินผลงานได้ง่ายขึ้น โดยจะทำการศึกษาพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ระยะเวลาในการทำงาน
- การใช้พื้นที่ของคลังพัสดุ
- ความเร็วในการเคลื่อนย้าย
- ระยะทางเคลื่อนย้าย
- Productivity ของพนักงาน
- ความถูกต้องด้านข้อมูลข่าวสารที่มี กับสภาพความเป็นจริง
- ค่าใช้จ่าย

ในขั้นตอนนี้จะทำการศึกษาเกณฑ์ที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุต่างๆ ที่มีอยู่แล้วตามหัวข้อข้างต้น และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมในคลังพัสดุ จากนั้นทำการเลือกเกณฑ์ที่จะมาประยุกต์ใช้หาค่าต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุ

1.4.3 จัดทำแบบฟอร์มเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลของคลังพัสดุ

ขั้นตอนนี้จะทำการออกแบบเอกสาร ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่จะใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลของคลังพัสดุ โดยรูปแบบคำถามสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ

- 1.4.3.1 Physical จะเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของคลังพัสดุ เช่น ความกว้าง ยาว สูงของชั้นวาง, ความสูงของคลังพัสดุ, ขนาดของพัสดุที่จัดเก็บ เป็นต้น
- 1.4.3.2 Operation จะเป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจกรรมในคลัง เช่น กิจกรรมต่างๆที่มีในคลังพัสดุ, ชนิดของพัสดุที่จัดเก็บ, ความถี่ในการขนย้ายพัสดุแต่ละชนิด เป็นต้น

1.4.3.3 Information จะเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูล และเอกสารต่างๆในการดำเนินงานคลัง
พัสดุ ข้อมูลที่ต้องการทราบในแต่ละกิจกรรมมีอะไรบ้าง เช่น ในการรับพัสดุต้องมี
เอกสารใดที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่ต้องการทั้งหมด และข้อมูลเหล่านั้นต้องส่ง
ไปยังหน่วยงานใดต่อไป เป็นต้น

ข้อมูลที่ได้จะถูกใช้ในการหาค่าผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุตามเกณฑ์ที่ได้ศึกษา และคัดเลือกมา
ใช้ ตลอดจนใช้ในการอธิบายกิจกรรมของคลังพัสดุที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานี้ยังสามารถใช้
เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงระบบงานคลังพัสดุต่อไปในอนาคตได้อีก

1.4.4 ข้อมูลสถิติ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลสถิติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการนำแบบฟอร์มการรวบรวมข้อมูลที่
จัดได้ทั้งสิ้น ตลอดจนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาไปใช้งาน โดยการนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลของคลังพัสดุ
กรณีศึกษา โดยให้ทางคลังพัสดุกรณีศึกษาจะเก็บข้อมูลตามข้อแนะนำที่มีให้ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำ
การหาค่าต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ที่ได้ศึกษาไว้

1.4.5 สรุปผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนสุดท้าย จะสรุปถึงสิ่งที่ทำมาทั้งหมด และผลที่ได้ออกมาว่าเป็นอย่างไร รวมไปถึงข้อ
เสนอแนะต่างๆ

การดำเนินการงานวิจัยขั้นนี้เป็นการนำเสนอถึงแนวความคิด (Concept) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาถึงกิจกรรมในคลังพัสดุโดยทั่วไป และเพื่อเป็นแนวทางใน
การปรับปรุงระบบงานคลังพัสดุต่อไป

1.5 ผลที่ได้จากงานวิจัย

ผลลัพธ์ที่จะได้จากงานวิจัยขั้นนี้คือ

1. ชุดของระบบแบบสอบถาม (แบบฟอร์ม) เพื่อรวบรวมข้อมูลของระบบคลังพัสดุ
2. หลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้วัดผลการปฏิบัติงานของระบบคลังพัสดุ

โดยผู้ที่สนใจสามารถนำงานวิจัยขั้นนี้ไปพัฒนาในด้านการปรับปรุงระบบงานคลังพัสดุต่อไปได้

1.6 ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ

- 1 สำรวจงานวิจัย และศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย อาทิเช่น Warehouse management, Operation management, Performance measurement เป็นต้น
- 2 ทำการศึกษาในเรื่องของวิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ของคลังพัสดุ
- 3 ทำการศึกษาในเรื่อง Performance measurement ของคลังพัสดุ
- 4 คัดเลือกหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุ
- 5 จัดทำแบบฟอร์มที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลของคลังพัสดุ
- 6 จัดทำข้อมูลสถิติ
- 7 สรุปผลการวิจัย
- 8 จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 มีรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษากิจกรรมของคลังพัสดุ
- 2 สามารถเข้าใจกิจกรรมของคลังพัสดุที่เป็นอยู่ได้ง่าย
- 3 มีระบบรวบรวมข้อมูลกิจกรรมคลังพัสดุเพื่อไปใช้งานได้สะดวก
- 4 เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบคลังพัสดุโดยทั่วไป
- 5 ส่งผลให้การปฏิบัติงานคลังพัสดุมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 6 เป็นส่วนสนับสนุนการดำเนินงานด้านการผลิต การตลาด และจัดจำหน่าย

1.8 สรุป

การคลังพัสดุจัดเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดใกล้การกระจายผลิตภัณฑ์ (Distribution) หากมีการจัดการที่ดีในคลังพัสดุ นอกจากจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานแล้ว ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ซึ่งจะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายโดยรวมขององค์กรลดลงได้ ประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีองค์กรใดทำการปรับปรุงคลังพัสดุอย่างเป็นระบบ งานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ทำการศึกษาระบบงานคลังพัสดุ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดทำระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษากิจกรรมของคลังพัสดุ เพื่อทำการศึกษากิจกรรมของคลังพัสดุที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และใช้ข้อมูลที่รวบรวมมานี้เป็นฐานข้อมูลในการนำไปทาค่าวัดผลการปฏิบัติงานของคลังพัสดุ โดยระบบรวบรวมข้อมูลที่จัดทำขึ้นมานี้จะอยู่ในรูปของแบบฟอร์มเพื่อรวบรวมข้อมูล